

GORJE SRCA

»Dođi Dušo Sveti,
napuni srca svojih vjernih
i zapali u njima
ogonj ljubavi!«
Iz Misa na Duhove

VJERSKI TJEDNIK

GOD. IV.

ZAGREB, 29. SVIBNJA 1949.

BROJ 7

MILOSRDNI UČITELJ

MOLITVA za Svetu Godinu

Teške su žalosti i tuge, kad netko izgubi kakovu dragocjenu stvar. Neopipljive su pak i neizrecive boli, kad roditelji izgube zauvijek ljubljeno dijete, žena dragoga muža, sestra dobrog brata. A često se događa, da nekoga nestane u snežnoj vjavi u brdskim krajevima. Ili na morskoj pučini kod brodoloma. Ili u sanonom uspinjanju na visoke gorske vrhunce. Ili u bijesnom ratnom metehu. Teške su to i preteške žalosti, koje povećava i do vrhunca žalosnih boli uzdiže svaka uspomena na one sretne dane, koje smo godinama zajedno proživljavali. Nepremostiva je gotovo tuga, ako je izgubljeno dijete bilo pomos svojim roditeljima, rođim svojim učiteljima, uzdanje ovomj uzgojiteljima, i svuda oko sebe sijalo blaženom sreću, sveti mir i utjeha. A onda se nenadano nadvise tmastu oblak, nastupio crni dan i dogodio slučaj nesretne propasti.

No i to je žalost, koju vrijeme liječi. A utjeha je rodbini ponajčešće, kad se nada, da možda nije propao za drugi život onaj, koji je tjelesno stradao za ovr zemlju. Utjeha je još najveća onda, kad netko čvrstom vjerom sigurno očekuje jednoč prekgrobnai sastanak na drugom svijetu. No gdje ni to ne može ne bi bilo, lako nastupa teški očaj, potpuna nesmirenost i trajna bezutješnost. Ona može da podrize tjelesno zdravlje, potkopka međusobnu slogu i stvori pakao u obiteljskom životu.

Kako li kršćanima u takovim zgodbama utješne svijetli milosrdna pojava i vladanje našega Učitelja. Kako li On ljubi duhovno izgubljeni! Može se s pravom kazati, da On najmlađe poklanja iznimnu ljubav i brigu. Najljepše su Njegove pripisobde, koje njima posvećuje. One su tako nježne i uzbuđljive, da mogu ganuti najtvrdra srca. Predivne su riječi, kojima ih crta u primjeru s izgubljenom ovcom ili izgubljenom drahtomom (novcem). U prvom slučaju gospodpar ostavlja devedeset i devet ova, a samo da nada onu jeunu izgubljenju. U drugom slučaju zapali žena sva svijetla i ne žali troška; izmete cijelu kuću, dok ga ne nađe. A u jednom i drugom slučaju, kad se nađu, zazivlju se susjedi i prijatelji da se raduju: »Jer je veća radost na nebu za jednoga grješnika, koji čini pokoru, nego li za devedeset i devet pravednika, kojima ne treba pokore.«

Zbog istog je razloga neiscrpivo i neopisivo veselje, kad se vraća izgubljeni sin sa svoga zla puta. Otac ga oblači u najsvježanje ruho, stavlja mu prsten na ruku. Pripravlja mu velebanu gozbu. A sve to opravdava riječima: »Ovaj sin moj bio je mrtav i ozlijio je, bio je izgubljen i našao se.« A kad se drugi sin zašao ova slavije i prigovara ocu, tuži na

njemu nije pripravio takovu gozbu, odgovara mu otac: »Sine, ti si svagda sa mnom, i sve je moje tvoje. Ali se trebalo poveseliti i obradovati, jer ovaj brat tvoj bio je mrtav i ozlijedio je, bio je izgubljen i našao se.«
Učiteljevo je milosrđe nepokolebljivo. Kako je divan onaj slučaj: »K Njemu se približe carinici i grješnici, da ga čuju, a farizeji i književnici mrmrljahu: »Ovaj prima grješničke i jede s njima.« A Isus ne mari za njihove prigovore. (Luka, 15, 2.)
Prorok Isaija crta vrhunac Isusove milosrđa. I sam se Spasitelj na izjavu Isaijinu pozivlje (Isaija 42, 1-4): »Trske stučene ne će prelomiti, ni stijena što se dimi ne će ugasiti, dok pravdu ne privede pobjedi. I u ime Njegovo uzdat će se narodi.« (Mt 12, 20-21.)

S posebnim naglaskom ističe Spasitelj: »Milosrđe hoću, a ne žrtvu« (Mt 12, 7): »Jer Sin Čovjekovi dođe da spasi, što je izgubljeno... Tako ne će Otac naš nebeski, a propadne jedan od ovih malenih.« (Mt 18, 11, 14.) Zlo i grijeh ne valja svladavati osvetom, mržnjom i prezirom, nego molitvama, samozatajima, dobrim djelima — milosrđem: »Ako te tko udara

ri po tvom desnom obrazu, pruži mu i drugi. I tko hoće da se s tobom parniči i tveju košulju da uzme, pušti mu i kabanicu. I ako te tko potjera jednu milju, idi s njim i druge dvije. Tko te moli, daj mu; i tko hoće da smu uzajmiš, ne odbij ga.« (Mt 5, 39-42.) Sve ovo milosrđe čini samo zato, da s kriva puta vratiš zalutala, obratiš grješnika i spasiš dušu izgubljenju.

Učitelj nam dakle pokazuje svojim riječima i djelima, da nad nikim ne treba zdvojiti. Nad nikim ne prelomiti štapa. Požuda, strast i grijeh mogu gotovo razoriti djelo Božje. Načiniti od njega najstrašniju ruševinu. Ni takove ne valja napuštiti ni zaboraviti. Onoga, koji je u zube propasti, ne valja još gurnuti, da padne. Ne pustiti ga da potone. S takovima treba imati osobitu usprtljivost i milosrđe. Svi smo dragi sinovi jedinoga nebeskoga Oca. Djeca Božja. Braća i sestre Kristove. Njegovom krvlju otkupljeni. Stan smo Duha Svetoga. Pa makar i kada nepovećava. Treba ga opet posvetiti: molitvom, samozatajima, dobrim djelima, ljubavlju i milosrđem. To nas uči naš milosrdni Učitelj.

SVETA MISA

Naši hrvatski predi rado su hodočastili u domaća i u daleka, strana svetišta. Hodočastili su mnoge u Rim, u sjedište sv. Oca Pape, na grob sv. Apostola. Njihova ocobita pobožnost upala je u oči mnogima u Rimu tako, da ju je neumrlj talijanski pjesnik Dante otkovjekioje u svom veličanstvenom spjevnu DIVINA COMEDIA. Dante je živio u drugoj polovini 13. stoljeća i u prvoj četvrtini 14. Dante pjeva: »Kako onaj, koji možda dolazi iz Hrvatske, da vidi našu Veroniku (t. j. onaj rubac, što ga je prema staroj predaji sv. Veronika pružila Isusu, kad je nosio teški križ na Kalvariju, da si otare svoje okrvavljeno lice, znomen svetog obraz), »pa ne može da se je sit nagleda, i kaže u sebi: Tako je dakle, Gospodine moj, izgledalo tvoje lice, tako je bilo i meni...« Da, Veronikin rubac, koji se čuva u Rimu, jedna je od dragocjenih uspomena na muku i smrt Isusa Krista. Nu najdragocjenija uspomena ipak je sv. Misa.

Sam Isus naredio je sv. Misu, da nam bude u uspomena, rekavši: »To činite na moju uspomenu!« Sv. Misa još je i mnogo više nego samo uspomena. Ona je i prava, stvarna novozavjetna Žrtva, i zato kršćanima toliko draga, da su radije podnijeli najgore progone, muke i samu smrt, nego bi se odrekli sv. Mise.

Svi obredi, kojima se prikazuje sv. Misa, živo nam i neprestano dozivaju u pamet, da je misna žrtva ista ona, koju je Isus Krist prikazao na križu. U sv. Misi je naime ista žrtva t. j. Sin Božji, Bog-čovjek. Svećenik, koji je prikazuje, također je isti t. j. Gospodin Isus Krist. Svećenik — čovjek — samo je oruđe, kojim se služi Veliki svećenik, Isus Krist. Ljepo je rekao sv. Ivan Zlatousti: »A ti, kršćanine, koji nisi svećenik, nemoj misliti, da to on obavlja! Ne! Njegove kretnje uzmi kao kretnje nevidljivo pruženih ruku Isusa Krista.«

Najljepši naslov

Neke je seljak pao u veliku nevolju. Nije znao, kako bi si pomogao. Uto mu dođe misa, da ode u obližnji grad bogatom knezu, te da ga zamoli za potporu. Idući onamo veoma se zabrinuo. Nije znao, kako da nagovori tako velikoga gospodina. Bojao se, da ga ne bi neprestnim naslovom uvrijedio. Neodlučan ne usudi se da uđe u palaču.

Prozario je pokraj crkve. Zalošan ude, da se pomoli. Moliti »Oče naš« dođe mu na pamet misao: »Kako je jednostavan naslov, koga dajemo Bogu u molitvi! Tu nismo u neprijelid. Ne trebamo se bojati, da ćemo Ga uvrijediti. Riječ »Oče naš« budi u nama veliko pouzdanje.« Kada je izmoltio

»Oče naš«, ne bijede više u palaču, nego odo kući. Tu ga žena radomno dočeka, pokazujuć mu veći svotu novca. Taj su novac dobi ljudi saku-pili čuvši za njegovu nevolju.

Neke je pobožna djevojčica tješila svoju majku, kad je plakala na grobu oca obitelji: »Zar ne znaš majko, da mi imamo ondje gore još jednoga Oca, koji je tako dobar i mlo. Ti si me učila moliti: »Oče naš, koji jesi na nebesima...« Sad Mu možemo još iskrenije i pouzdanije govoriti: »Oče naš!«

»Pravo imaš dijete moje. U Njegovu dobroću očištkaj brigu stavit ćemo sve svoja pouzdanja, pa se ne trebamo ničega bojati.«

Sveti Otac Pijo XII propisao je za Svetu Godinu ovu molitvu.

»Svemoguć i vječni Bože, zahvaljujemo Ti svom dušom za veliki dar Svete Godine.

Nebeski Oče, koji sve vidiš, koji ispituješ i upravljaš ljudskim srcima, učini, da ova u ovo vrijeme milosti i spasenja budna pokušna glasu Tvoega Sina.

Neka Sveta Godina bude za sve godina pročišćanja i posvećenja, godina duhovnoga života i zadovoljštine, godina velikog obraćenja i velikog opštenja.

Podaj omlazu, koji su progonjeni zbog vjere, Tvoj duh govoreći, da ih on neodvojivo jedini s Kristom i s Njegovom Crkvom.

Štiti, Gospodine, Zamljenika Tvojeoga Sina za zmišlj, čini Biskupe, svećenike, redovnike i vjernike. Učini da svi, svećenici i svjetovnjaci, maloljetni, odrasli i stari zvrstu u jedinstvu mladi i osjećaja čvrstu stijenu, protiv koje noka se slomi navala Tvojih protivnika.

Neka Tvoja milost raspi u svim ljudima ljubav premo kolikim nesretnicima, koji siromakstvo i bijeda dovode do uvjeta života, nedostojna ljudskih bića.

Probudu u dušama onih, koji te nazivaju Ocem, glad i žedu za društvenom pravdom i bratskom ljubavlju u djelima i u istini.

Podaj, Gospodine, mir našemu vjenu, mir obiteljima, mir domovima, mir među narodima. Neka dugom smirenja i izmirenja prekrijte lukom svoje blistave svijetlosti zemlju, posvećenu životom i mukom Tvojeog božanskoga Sina.

Bože svake utjehe! Velika je naša bijeda, teški su naši grijesi, beskrajan su naše potrebe, ali još je veće naše pouzdanje u Tebe. Svijetli svoje nedostojnosti stavljamo smovskati namu sudbnu u Tvoje ruke i sjednjednjemo naše slabe molitve sa zagovorom i zašutagama prestavne Djevice Marije i svih Svetih.

Podaj bolesnima prednost i zdravlje, mladima snagu vjere, djevojkama čistoću, obovima blagostanje i svetost u obitelji, majkama uspješno odgoj svoje djece, siročadi brbljive staratelj, izgubljenima i zavestjenima da se vrate u domovinu, a svima Tvoju milost kao pripremu i zalag vječne sreće na nebu. Amen!

Osamljeno srce

Koliko puta si nas čekao, Kriste, na raskršću putova naših!

Ali mi nismo došli.

Koliko puta molio si pravdu na usta poniznog patnika!

Ali mi se nismo ganuli.

Koliko puta si nas sljedio kao sje... a i glasom istine sapnuo: Vрати se s puta, kojim ideš.

Ali mi nismo marili.

Zato danas stojimo aam, na bespuću.

I Ti stojiš sam, posve sam.

O reci nam, Kriste, kako da sad skratimo ove goleme daljine između Tebe i nas i pokazi nam mjesto gdje počinje naše zblizenje.

Jedno se srce prostirilo pred Tvojom likom.

Srce zna, što je radost i što bol.

Stoga srce dolazi k Srecu da blagoslov primi i uzvrati:

Ti, koji živis prije začetka i postije smrti;

koji raspupavaš bilje i otvaras mu mirise;

Ti, koji dušu čovjekovu stvaras i čudesni njen zakon;

koji užičas milijune svemirskih svjetova;

Ti budi hvaljen među osamljenima!

DUHOVSKA NEDJELJA

5. VI. 1949.

Na Duhova sv. Misa pećina ova: Duh Gospodnji napunja krug zemlje, i onaj, koji se ubuđava, tuje svaku rječ. Neke ustane Bog, i neka se raspri neprijatelj Njegov, neka bježe od lica Njegovog, koji mrze na Nj.

Mjesto Poslanice čita se danas iz Djela apostolskih (2. 1—11) dogadaj o delatstvu Duh Svetoga: »Pošto se navrši pedeset dana, bijahu svi: učenići zajedno na istom mjestu: i najednopp nastajahu među se, kao da puše silni vjeter, i napunio ih se rasvijetljeni jezici kao od vatre, i stade na svakoga od njih, i zapamti se sv. Duh Svetoga, i stadoše govoriti raznim jezicima, kako im Duh Sveti davaše da govore. A u Jeruzalemu tada stanevali Židovi, ljudi pobozni od svakog naroda, koji je pod nebom. A kad nastajahu glas, skupi se mnoštvo ljudi i svete se jer je sušak i miris, i pridolje Rimljani, tekoher i Židovi i prosvjednici: Kreečan i Arapi, Sulejma li, gdje govore našim jezicima o vjeličanstvu Božjemu.

Sv. Evandjelje, koje se danas čita, napisano je sv. Ivan (4. 13—31). U njemu nas uči da ljubiti Boga znači sjediniti se s Njime, a Duh Sveti da utjelovljuje i učitelj naš: »U on vrijeme reče Isus svojim učenicima: Ko ljubim mene, riječ će majku držati, i Otac će moć ljubiti njega, i ja njemu čemo doći i u njega čemo se nastaniti. Ko ne ljubim mene, riječi moje ne drži. A riječ koju ste čuli, i pridolje Rimljani, tekoher i Židovi i utjelovljuje. Duh Sveti, koga se Otac poslati u moje ime. On će Vas naučiti svemu, i napomenu će Vam sve, što god sam Vam rekao. Mir vam ostavljam, mir svoj dajem vam. Ne dajem vam ga, kao što svijet daje. Neka se ne smuti srce vaše i neka se ne plaši. Čuli ste da sam vam ja rekao: Idem i doći ću k vama. Da-me ljubite, vjstima biste se radovali, što idem k Ocu, jer je Otac veći od mene. I sad sam vam kazao, prije nego li se dogodi, da vjerujete, kad se dogodi. Već ne ču mnogo govoriti s vama, jer dolazi poglavica ova svijeta, ali na meni nema ništa. Nego da posna svijet, da ljubim Oca, i tako što mi otac kaže zapovijedi, onako čim.

Pouka: Treba nastojati, da svrem i djelima ljubimo Boga, da se On sa Si-monom i Duhom Svetim u nama nastani, i da budemo od velikog utjelja i Utjelovljenja riječi utjehe u nevjstima i mudrosti za krestan život.

Duhovski blagdan

Treća najveća svetkovina u Crkvi sa Duhovi.

Duhovi se slave na spomni slavnika Duh Svetoga nad Apostole, a ujedno su i spomenak osnutka novozavjetne Crkve.

U crkvenom jeziku dolazi taj blagdan pod imenom Pentekoste, blagdan svetosti dana, jer je Spasitelj podeset dan iz uskrsnuća poslao Duh Svetoga. Na taj su dan slavili Židovi svoj praznik sedmice da zahvale Bogu za sretno obavljenu zetu.

Duhovi se slave u Crkvi od najstarijih vremena. U stariji su se crkveni na taj dan kralji katekumeni i blagosvijetliva dala krunica.

Na taj se dan i kroz otjelu osminu molli kod Mlade pjezma posljednica: »Dodi, Duša Svetoga,

Svetkovina duhovaka može pariti najranije na 13. svibnja, a najkasnije na 13. lipnja.

Nekada se nije u osmini toga blagdana smjelo držati suđske rasprave ni raditi teološke poslove. Ljudi nisu više duhovski ponudjeljak zposvijedani blagdan.

Duhovi se zovu još i Trojaki, po svoj prilici zato, jer se osimna taj dan slavilo tri dana.

SVETI ANTUN

Ovaj veliki štovatelj pravoslavne Duhovne rodio se na Veliku Gospu g. 1185. u Lisabonu u Portugalu u obitelji Bujon (Bouillon). Krišćen je na ime Fernando, po velikom Svecu nazvanom »Postojani princ« (Calderon). U 15. godin: u teškoj je napasti položio u katedralu i tamo na mramoru našio znak križa, koji se u nj utijmo kao u vrisak i čuva se do danas. Pobjednik s križem u ovoj borbi stupio je oko g. 1210. u red sv. Augustina. Kad je bio u Kolimari, donijeli su tamo svete moći prvih franjevačkih mučenika iz Afrike. Fernando se tada molio: »O Isuse, kada bih i ja mogao postati žrtvom ljubavi za Tebe, kao što si Ti za mene prolio svoju krv i dao svoj život!« Ova zamolba želja za mučeništvom privukla je Fernanda u franjevački red. G. 1221. on je obukao haljine asifkoga Sromačka i dobio ime sv. Antuna Pustinjača. Otišao je u Afriku, da zadojbi mučenika krunu, ali je tamo odmah teško obolio i morao se vratiti. Na povratku je vjeter zario lađu na Siciliju Ovarlje je sv. Antun otišao u Italiju u Astz, da blizila vidjeli lepotu serafike ljubavi svojega sv. Oca Franje. Tu se baš odbravala velika franjevačka skupština. Jedva se našao jedan provincijal koji se smilovao bolesnom i slabom Antunu i uzeo ga u svoju samostan, da tamo pere rude i raste kuta.

U Forliju se nakoro otkrila velika propovjednička sposobnost sv. Antuna. Tu je zareda za svećenika i brzo izaslan na glas kao prvi propovjednik svega kršćanstva. S križem u ruci i s ognjem ljubavi u srcu prolazio je selima i gradovima po Italiji i po Francuskoj propovjedaajući svuda evandjelje Kr. Za. Usvijek je uza se nosio knjigu Evandjelja i postao je na sv. Ivanovo Evandjelje. Sam papa za je nazvao zbog toga »krišćevim zavjetom«. Njegove snažne propovjedi zaslužile su mu naslov: »čeki kroviteljstva«, jer je u njima umitavao krivovjerje. Uvijek je uspjeh njegovih propovjedi bio izvanredan. Svećenici nijesu dospjeli, da isповjedu sve njegove slušatelje nakon propovjedi. Na molbu sv. Antuna Bog je učinio i potrebno čudes, da potvrdi istinu sv. »ere, da je u preov. oltarom Sakramentum prisutan sam živi Spasitelj, kad su to neki krivovjerci nijekali. Sv. Antun je po cijele dane propovjedaao i isповjedaao, a noć je provodio pred Euharističkim Stolem Isusovim.

Iscripjen od umora apostolskoga rada i pokorničkoga života dogorio je kao svjetla u čast Gospodina. U teškoj bo-

lesti izmolio je sv. sakramente, a bratčom izmolio 7 pokorničkih pedesma i zapjevao u čast Majke Božje pjezmu: »O preslavna Gospodice« (O gloriosa Domina) i blago izdahnuo. To je bilo u utorku 13. lipnja 1231. u Padovi. Djeca su počela u isti čas plakati i vikati po ulicama: »Umro je Svetaci«, a da im o njegovoj smrti nitko ništa nije rekao. Na njegovu su se grobu dogadala velika čudes, Na Duhove 1. VI. 1232. proglašio ih za svetih papa Gregur IX. U isti čas izvješće sama od sebe avla zvana u Lisabonu.

8. IV. 1263. otvorila njegov lijes i našlo se tijelo istrunulo, a samo je njegov jezik bio crven i svjež. Sv. Bonaventura vidjevši ovo čudo reče: »O blagoslovljeni jezice, koji si vazda slavio Gospodina, i koji si i druge učio, da Ga slave, mi teš sada vidimo, koliko si dragocin i ugoda Bogu. Jezik je ostao svjež do danas. Ova se u crkvi u Rimu i franc. vačkog samostana u Padovi. Bog je proslavio sv. Antuna kao velika i neprestanoga Čudotvorca. Uz veliku duždu čudotvorcu naših dana sv. Tereziju od Djeteta Isusa sv. Antun je najmilije imenovan »Svetac cijeloga svijeta« (Lav XIII.). Posvuda po cijelom svijetu on privlači k svojim oltarima nebrojene mnoštvo vjernih štovatelja i on ih usiljava u svim njihovim potrebama, a bolesni čuju se u silnom, u tuzi pa i u smrtinom času. P. Rajte ih samo i oni će vam sa suzama nabrajati njegova dobročinstva. Po tim dobročinstvima, iako često tjelesnim i zemaljskim, sv. Antun podržava u svojim štovateljima vjru u Oca svjedolosti, od kojega dolazi svaki dobar dar, jača njihovo ufanje u Božju Providnost, uspavljuje u njima ljubav prema preljubežnom Djetetu Isusu i vodi ih k Njegovoj Majci, Majci Ljubavi, Bela i Mirodaru. I u tom se i danas sastoji njegov apostolat.

Sv. Otac Pijo XII. proglašio je g. 1948. sv. Antuna, svevrednosni učiteljem. U čast andeoskoga sv. Antuna blagoslovljavu se lilijami, koje nevina djeca nose u procesiji. Njemu u čast vrše se poboznost: trinaest utorka, jer je on umro u utorku trinaestoga dana u mjesecu. »Kruh sv. Antuna« dijelo je milosrdni i ljubavi, koje sv. Antun obilno napreduje. Njime on hrani i pomozne nebrojene tisuće bijednika i siromaka izvan cijeloga svijeta. U južnoj Francuskoj postojali običaj »blagoslova težine djeteta«. Kad roditelji žele preporučiti dijete sv. Antunu, odvagnu pšenicu u težini djeteta, dađu je blagosloviti i podjele siromacima.

Jubilej kardinala Faulhabera

Michael kardinal Faulhaber, nadbiskup münchenski i freisinski, navršio je 5. ožujka 80 godina života. On je u borbi između križa i kulakskog križa bio simbol duhovnog otpora u nacističkoj Njemačkoj. Kao takvog su ga

visoko cijenili ne samo katolici u Njemačkoj, nego i katolici širom svijeta. Još prije rata slavili su ga iznuzimni promatrači u svojoj štampi kao novog Ambrozija, Atanasija i Ivana Zlatoustog, jer je osobito u navali protivničkih i protivno soćac pravovjerja, čim kršćanske vjere i u cjelovitosti njenoj sposobnostima, koje su riješile.

Kard. Faulhaber habilitirao se 1899. kao prihvatni docent za biblijske nauke na sveučilištu u Würzburgu. Godine 1908 primio je poziv za profesora na novoosnovanom sveučilištu u Strasburgu. Godine 1910. imenovan je biskupom u Speyeru, a 1917 nadbiskupom u Münchenu, dok je 1921. od Benedikta XV. imenovan kardinalom.

Godine 1923. izazvao je veliku senzaciju kardinalov put u Ameriku, gdje je skupljao milodare za Njemačku, i kojeg je prijeto glaz. Za sedam tjedana postajao je kardinal 25 biskupa i držao 78 govora.

U noći od 27. na 28. siječnja 1934. izvršen je na kardinala atentat revolucionarni, jer ješ. potez njegovih vjerskih, sudišćih, neprijatelja. U studenom 1938. razbili su kod jedne demonstracije prozore nadbiskupске rezidencije. U vrijeme Tjelovske procesije 1939. koju je vodio sam kardinal, vikali su neki prolaznici: »Velikodajnik!« »Objesti ga!« — u Dachau s njim: »Kozu su djecu učili moliti: »Raduje se Rosenbergom u pakao, nego s Faulhaberom u nebol!«

Predsjednik Bavarskoga parlamenta čestitao je kardinalu Faulhaberu jubilej i zahvalio mu da njegovom junakom držaniti sa vrijeme najtežih dana Njemačke.

BOGORODICA U SLIKARSTVU

Već u staro-krišćanskom grobnicu, na zapadnoj strani Sv. Marije, Najčasnije se slikarska prikazivanja Bogorodice nalaze u podzemnim hodnicima rimskih staro-krišćanskih grobnica (katakomba). Onaj, u dubinama zemlje, gdje se prvi krišćani sakupljaju, kada svečkovana Božja služba, kada snabavljaju svoje privrtenike, ondje, gdje se krišćanska ljubav i krišćanska poštivost najranije pojavljivala južnackim čimom, tamo nalazi također stovanje Bogorodice svojoj vj. umjetnički uzraz.

U najstarijem dijelu staro-krišćanskih grobnica svete Priscile, koje pripadaju apostołakome vremenu, vidi se Bogorodica, prikazana nad sveđim grobnice, Marija sjedi, a na njezinu krilu počiva beznosno Djetenje, koje je upravo naravnala, te sada veoma zaklopljena očrtača glavičie glodocim. Izvan Marijini stoji beshrab i osimimim pomozim, ošteven platištem i obiven arecim po platištem. Nad glavičom Marije sjaji sviježda. Slika potječe iz prve polovine drugoga stoljeća. Svježa naravnost u izražaju lica i ljupkost u oblicima lije-laca dokazuje radošno i bezazorno vesenje za stvaranjem kod slikara krišćana. Ova se najranija slika Bogorodice u staro-krišćanskim grobnicama nastajala od ostalih kasnijih slika, koje većim u Mariji sasvim očitog naglašuju nebesko biće, udaljeno od zemlja.

Već ih slika u staro-krišćanskim grobnicama pokazuje Bogorodinu, gdje sjedi na prijestolju, a drži Djeteta na krilu. Bogorodica ponajviše nosi haljuvu siromih rukava. Obično graba ruku, a s Njom i Djetetom, kao da prima darove i molitve vjernika. Do tri lica se redovito pridružuju Bogorodici i mađuju darove. Radi istočne neobne darovalaca ponajviše, ali ne uvijek, masi se u ovima osobama na mudrac i Istosa.

Po katakombama, a osobito u katakombi svete Priscie li, vjoma se često pojavljuje u naznaka prikazom Marije s Isusom i s prorokom Isajom.

Osobito se svuda slika, koje po stazome očajju predučuje, predaju koprene dječvi, povocenoj Bonu. Na slici govori bratiti biskup, koji s oči na sjedalu, 2 oskome lijev, koji nosaštira lica. Taj lik stoji kraj njega i diaz otvoreni puzani smotak s primopkom zavjeta. Iza vjenskoga lika stoji diakon s koprenom u ruci. Biskup pokazuje rukom i pogledom na stranu, gdje se opaža Marija s beznosnim Djetetom na terlu; ovaiko na postavlja dječvi Predistu na ugled.

Osobni obzraci prikaze Bogorodice, koji osobito u zdanju stobecima progovra tjaše mje u staro-krišćanskim grobnicama, podaje Marija kao Dječica Zagovornica, koja molli rečnim rukama vjerna povocena lika, vjenskoga Bogorodice se ponajviše primopkom na sodan zlatnih čaha, koje se sa svazom raspršuje po raznim žurkama staro-krišćanske umjetnosti s prikazanim potpisom. Prikazuje se Marija, dječica u društvu svataca, a to većinom sv. Petra i Pavla.

Na grobnome kamenu u Kalistovim grobnicama i na stopnoj slici u Janjtim grobnicama stoji Dječica među dječima jaganjicama kao Zagovornica krišćanskoga puka, kojega jaganjci znamenaju. Ovo se znamenovanje krišćanskoga puka, koji oskudjeva zagovorom, još ponajviše i to na grobnim kamenima u prikazom poslije i suda.

Konacno u ovaj krug spada također slika na lepu iz IV. stoljeća u grobnicama svete Janje u Ostima. Bogorodica svečanoga Orijana i polovinom lika molli, a pred Njom se opaža Djetetovo poprage. Osm govora poprage stoji još jedan lik, koji se nosako woprečuje sa Spasiteljem, a pridaje se još Kristov monogram. Ova se glavja Bogorodice, na žalost, nije uzvada, najuglednije kalup, najbože čim, ali onih, koje se uglavnom nalaze u stazom krišćanskih grobnicama. Marija nosi dvan tamo tamo tuda od jelo, urešeno na rukama i na prima škrcim program, punima grimiza i tanko kraki koprene; a oko vratu ovratnik od dragoga kamena, niz uže se svjetle dva zlatna bisera.

